

**MUURAMEN KUNTA  
TARKASTUSLAUTAKUNTA**

**ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2008**

**Kunnanvaltuustolle**

**1. Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely**

Kunnanvaltuuston valitseman tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 71 §:n mukaan valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet.

Tarkastuslautakuntaan ovat kuuluneet seuraavat kunnanvaltuuston valitsemat jäsenet ja varajäsenet:

jäsen	varajäsen
Leena Koponen	Sirkka Ylistö
Paavo Lindberg	Katri Lilja
Leevi Myllyaho	Sami Ylistö
Ulla Perämäki 26.1.2009 saakka	Anne Mäki
Markku Pynnönen	Ari Räsänen
Leena Roivainen	Jorma Turunen
Raimo Väisänen	Janne Marjamäki

Puheenjohtajana toimii Leena Koponen ja varapuheenjohtajana Paavo Lindberg. Kuntalain mukaisesta tilintarkastuksesta on huolehtinut Oy Auditor Ab. Vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut JHTT-tilintarkastaja Erkki Ollila.

Arviointia varten lautakunta on hyväksynyt toimikaudekseen arviointisuunnitelman vuosittaisine painopistealueineen ja tarkemman työohjelman kutakin vuotta varten.

Tarkastuslautakunta on pitänyt kahdeksan (8) tilivuoteen kohdistunutta kokousta. Vuoden 2008 arviointisuunnitelman painopisteiden mukaisesti tarkastuslautakunta on saanut selvitykset sosiaalilautakunnan, teknisen lautakunnan ja ympäristölaualautakunnan tehtäväalueiden toiminnasta. Lautakunta on kuullut myös katsaukset kunnan toiminnan ja talouden, investointien sekä konsernitavoitteiden toteutumisesta vuoden aikana. Lisäksi arvioinnin pohjana ovat jäsenten vuoden aikana muutoin tekemät käytännön havainnot eri lautakuntien toiminnasta ja taloudesta.

Tarkastuslautakunta teki tutustumiskäynnin Elimäen kuntaan, joka liittyi vuoden 2009 alussa Kouvolan kaupunkiin ja oli olosuhteiltaan samantyyppinen kunta kuin Muurame. Keskusteluissa oli esillä kuntien toimintapolitiikka ja tulevaisuuden näkymät kunta- ja palvelurakennehankkeen näkökulmasta.

Arviointikertomuksen laatimista varten lautakunta on tutustunut vuoden 2008 talousarvioon, kunnanhallituksen allekirjoittamaan tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sekä henkilöstökertomukseen.

Lisäksi lautakunta on saanut tilintarkastajan selonteon suorittamistaan tarkastuksista sekä käsitellyt tilintarkastuskertomuksen.

Tarkastuslautakunnan jäsenet eivät esteellisinä ole osallistuneet seuraavien lautakuntien toiminnan arviointiin:

Paavo Lindberg, ympäristölautakunta  
 Raimo Väisänen, ympäristölautakunta  
 Ulla Perämäki, koulutuslautakunta, sosiaalilautakunta ja vapaa-aikalautakunta

Ulla Perämäen tultua 26.1.2009 valituksi uuden kunnanhallituksen jäseneksi hän ei kuntalain 71 §:n perusteella ole enää voinut toimia tarkastuslautakunnan jäsenenä.

## **2. Edellisten vuosien arviointikertomusten johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointi**

### **Vuoden 2007 arviointikertomus**

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 10.11.2008 käsitellyt kunnanhallituksen antamat selvitykset liittyen vuoden 2007 arviointikertomuksen havaintoihin:

Konsernitavoitteiden ja -ohjeistuksen osalta on todettu, että ohjeistus on parhaillaan valmistelussa. Lisäksi on tuotu esille, että lähitulevaisuudessa tehtävät omistajapoliittiset linjaukset voivat vaikuttaa merkittävästi ohjeistuksen sisältöön.

Kunnanvaltuuston linjauksen mukaisesti kunnan kiinteistöjen ja ruokapalvelujen hoito on siirretty keskitetyksi teknisen toimen hoidettavaksi aikaisemman hajautetun rakenteen sijaan. Kiinteistöstrategiaa ei vielä ole tehty.

Taloushallinnon kehitystarpeiden osalta on todettu, että niiden läpikäyminen kuuluu olennaisena osana jatkossa toteutettavaan hallintorakenteiden ja prosessien uudistamiseen. Hallinnon uudistuminen on lähtenyt liikkeelle jo vuoden 2009 alusta muutetulla lautakuntarakenteella.

### **Vaalikauden aikaisemmat arviointikertomukset**

Tarkastuslautakunnan toteaa, että kunnan toiminnan kehittämisessä on huomioitu tarkastuslautakunnan tekemiä havaintoja ja esityksiä:

Kunnan toiminnan ja talouden raportointia ja tiedonkulku on parannettu ajantasaisemmaksi. Talousarvion käyttötalouden ja investointien sitovuustasoja on yhdistetty isommiksi kokonaisuuksiksi.

Tarkastuslautakunnan aikaisempien vuosien esitysten mukaisesti talousarvion muutoksia on tuotu valtuuston käsiteltäväksi ajantasaisesti vuoden aikana.

Sisäisen valvonnan ohjeistus on uudistettu.

Talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden valmistelua, asettamista sekä niiden mittaamista on edelleen syytä kehittää.

### 3. Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Kunnan ja kuntakonsernin taloudellisen aseman muutoksia ja kertomusvuoden talouden tulosta kuvaavat seuraavat luvut:

	TP2005	TP2006	TP2007	TP2008
Toimintakulujen muutos %	5,0	3,6	6,1	8,5
Vuosikate M€	1.303	0,775	1,756	0,524
Vuosikate % poistoista	87,2	48,9	101,8	27,2
Verotulot M€	22.075	23.157	25.258	27.034
Tilikauden tulos M€	- 0,196	- 0,809	0,031	-1.399
Kertynyt ylijäämä/alijäämä M€	3.568	2.759	2.790	1.391
Omavaraisuusaste %	60,0	55,3	52,9	45,1
Lainat €/asukas	1.251	1.479	1.639	2.094
Suhteellinen velkaantuneisuus %	43,3	49,7	50,4	61,7
Konsernin omavaraisuus %	27,5	26,1	24,7	22,1
Konsernilainat €/asukas	5.247	5.250	5.302	5.655
Asukasmäärä	8672	8881	8989	9178

Kunnan talous toteutui valtuuston hyväksymää muutettua talousarviota heikkommin. Kunnan ulkoiset toimintakulut olivat 39.969.910 euroa ja toimintatuotot 5.166.082 euroa. Toimintakulut ylittivät talousarviossa ennakoitun määrän ja kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 8,5 %. Toimintatuotot toteutuivat ennakoitua heikkommin ja olivat 14,5 % pienemmät kuin edellisenä vuonna. Verotulot toteutuivat arvioitua suurempina ja kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 7,0 %. Valtionosuudet toteutuivat ennakoitua paremmin. Vuosikate oli 524.110 euroa ylijäämäinen, kun sen muutetussa talousarviossa oli 617.520 euroa ylijäämäinen. Vuosikatteella ei pystytty kattamaan poistoja ja arvonalentumisia ja tilikauden tulos oli 1.399.441 euroa alijäämäinen.

Kunnan kassavarat olivat 31.12.2008 yhteensä 173.830 euroa ja maksuvalmius 1,3 päivää. Edellisenä vuonna kassavarat olivat 58.646 euroa ja maksuvalmius 0,5 päivää.

Lainakanta vuoden lopussa oli 19,2 milj. euroa, kun se edellisenä vuonna oli 14,7 milj. euroa.

Valtioneuvoston asetuksessa 15.2.2007 esitettyjen ns. kriisikuntien talouden tunnuslukujen raja-arvojen perusteella kunnan talouden tilanne näyttää seuraavalta:

Raja-arvot:	Muurame
1. kumulatiivinen alijäämä e/as. 2007 yli 500 2008 yli 1000	ei alijäämää ei alijäämää
2. jos vuosikate on negatiivinen ilman hark.varaista rahoitusavustusta	+ 524.110
3. lainat/euroa/asukas, jos yli 50 % yli keskiarvon v. 2008: $1.625 * 1,5 = 2.438$	2.094
4. kunnan tuloveroprosentti 2008, väh.0,5 %-yksikköä yli keskiarvon v. 2008 ka: 18,55	18,50
5. omavaraisuusaste % 2008, alle 50 %	45,1
6. suht.velkaantuneisuus % 2008, yli 50 %	61,7

Kunnan omavaraisuusaste oli 45,1 % ja suhteellinen velkaantuneisuus 61,7 %.  
Tunnusluku täyttävät valtioneuvoston asetuksen mukaiset ns. kriisikuntien kriteerit.

Kunnan taloudellinen asema on vaalikauden aikana heikentynyt ja taseessa oleva ylijäämä on heikentynyt 3,558 milj. eurosta 1,391 milj. euroon. Omavaraisuusasteen jatkuva heikkeneminen ja suhteellisen velkaantumisen kasvu on huolestuttavaa. Tarkastuslautakunta on huolestunut kunnan lainamäärän jatkuvasta lisääntymisestä.

Tarkastuslautakunta suosittelee kustannuslaskentaa, jossa kullekin toiminnalle kohdistetaan kaikki siihen kohdistuvat tulot ja kustannukset. Tällöin toimintojen taloudelliset vaikutukset näkyisivät selvästi ja niiden arviointi olisi tarkempaa.

Tarkastuslautakunnan aikaisempien vuosien esitysten mukaisesti talousarvion muutoksia on tuotu valtuuston käsiteltäväksi ajantasaisemmin vuoden aikana. Tilinpäätökseen sisältyy kuitenkin edelleen jonkin verran määrärahojen ylityksiä, joita valtuusto ei ole käsitellyt.

Määrärahojen sitovuuksien selkeyttämiseksi esitämme harkittavaksi nettobudjetointia.

#### 4. Investoinnit

Kunnan investointien toteutuma oli yhteensä 6.131.066 euroa, kun muutetussa talousarviossa investointien määräksi oli arvioitu yhteensä 6.530.900. Investointien rahoitus on perustunut lainoitukseen.

Investointien toteutuman ero johtuu pääosin isojen investointien jaksotuksista ja aikataulutuksesta. Myös joitakin suunniteltuja hankkeita on jäänyt toteutumatta, mm. vesihuoltolaitoksen toimintavarmuuden parantaminen.

Tilinpäätöksen liitetiedoissa on esitetty kirjanpitolautakunnan kuntajaoston ohjeen mukainen selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien omahankintamenojen vastaavuudesta vuosina 2006 – 2010. Kunnan laajasta investointiohjelmasta johtuen keskimääräisten poistojen ja investointien poikkeamaprosentti oli 59. Vuosille 2007 – 2011 laskettu poistojen ja investointien ero on kasvanut 63 %:iin. Ero on merkittävä ja investointien ja poistojen suhdetta tulee seurata. Ohjeen mukaan olennaisena poikkeamana pidetään +/- 10%.

## 5. Henkilöstö

Kunnan henkilöstökertomukseen on koottu henkilöstöön liittyviä tietoja vuodelta 2008. Kertomus on monipuolinen ja se antaa vertailevaa tietoa mm. henkilöstön määrästä, rakenteesta, ikärakenteesta, eläköitymisestä, koulutustasosta, johtamisesta, työhyvinvoinnista ja henkilöstökustannuksista.

Kunnan palveluksessa olevan henkilöstön määrä oli vuoden 2008 lopussa 479 henkilöä, kun se edellisenä vuonna oli 473 henkilöä. Vakinaisen henkilöstön määrä kasvoi yhdellä. Määräaikaisen henkilöstön määrä lisääntyi 7 henkilöllä.

Sairaus- ja tapaturmapoissaolojen määrä vuonna 2008 oli yhteensä 7078 päivää, mikä on 8,9 päivää henkilöä kohti. Poissaolojen määrä on kasvanut edellisestä vuodesta, jolloin määrä oli 4862 päivää.

Tarkastuslautakunta on huolestunut sairauspoissaolojen kasvusta. Tarkastuslautakunnan mielestä poissaolojen syitä tulisi selvittää. Kunnan eri yksiköiden työilmapiirin kohentamiseen on perusteltua panostaa.

Henkilöstökertomuksen mukaan kunnan henkilöstöstä 116 henkilöä saavuttaa eläkeiän vuoteen 2019 mennessä. Määrä on 31,2 % koko henkilöstön määrästä. Määrä on kasvussa. Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus ja tietotaidon siirtäminen uusille työntekijöille tulee varmistaa.

## 6. Konsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Konsernin lainakanta oli vuoden 2008 lopussa 51,9 milj. euroa, kun se edellisenä vuonna oli 47,7 milj. euroa. Kasvua oli näin ollen kaikkiaan 4,2 milj. euroa. Konsernilainat olivat asukasta kohti 5.655 euroa. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 5.302 euroa, kun koko maan keskiarvo oli 3.738 euroa. Konsernin omavaraisuusaste pieneni 2,6 prosenttiyksikköä ja oli 22,1 %. Konsernin lainamäärä ja velkaantumisaste emokuntaan verrattuna ovat poikkeuksellisen suuria. . Jatkossa on tarkasti seurattava myös konserniyhteisöjen talouden ja velkaantumisen kehitystä, jotta tytäryhteisöjen toimintaedellytykset on mahdollista turvata pitkällä aikavälillä.

Vuoden 2008 talousarviossa kunnan tytäryhteisöille on asetettu toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita kuntalain muuttuneiden konsernisäännösten mukaisesti. Tavoitteiden toteutumisesta on selvitetty ja ne ovat pääosiltaan toteutuneet.

Toimintakertomuksessa on kerrottu konsernin toiminnan ohjausperiaatteista. Kunnan uutta konserniohjeistusta ei vielä ole hyväksytty. Ohjeistuksessa tulee riittävästi huomioida kunnan omistajanäkökulma. Konsernin toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita on tarpeen edelleen kehittää. Niiden toteutumisen mittaus ja seuranta tulee varmistaa valmisteilla olevan konserniohjeistuksen mukaisesti

## **7. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen**

### **7.1. Yleishallinto**

Yleishallinnon eri tehtäväalueiden toiminta ja talous on pääosiltaan toteutunut suunnitellun mukaisena. Joillakin tehtäväalueilla toteutuneet määrärahojen ylitykset ovat kompensoituneet muiden tehtäväalueiden menojen alituksilla ja tulojen ylityksillä. Vuoden 2008 talousarvioon toteutettu tehtäväalueiden sitovuustasojen yhdistäminen on ollut tarkoituksenmukainen toimenpide talouden ja toiminnan seurannan kannalta. Toimintakulujen toteutuma on ylittänyt talousarvion, mutta myös toimintatuotot ovat toteutuneet arvioitua paremmin.

Tarkastuslautakunta mielestä kunnan keskushallinnolla ja taloushallinnolla on keskeinen rooli kunnan eri tehtäväalueiden toiminnan ja talouden ohjauksessa ja raportoinnin kehittämisessä. Mahdollisuuksia ohjaustehtävän suorittamiseen on syytä edelleen kehittää.

Kunnan eri tehtäväalueet ovat mukana monissa erilaisissa kehittämishankkeissa ja projekteissa taloudellisin panostuksin. Niiden osalta olisi paikallaan nykyistä selkeämmin kertoa kustannukset, tulokset sekä vaikutukset palvelutuotantoon ja työpaikkoihin. Tarkastuslautakunnan mielestä kunnan tulee laatia kaikkia toimialoja koskevat yhtenäiset ja selkeät projektitoiminnan ohjeet ja raportointikäytännöt.

### **7.2. Sosiaalitoimi**

Toimintakertomuksessa on monipuolisesti selvitetty eri tehtäväalueiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista.

Strategisten tavoitteiden ja kriittisten menestystekijöiden pidemmän aikavälin arviointi tapahtuu toimintakertomuksen mukaan vuoden 2009 alussa valmistuvassa koko kunnan hyvinvointikertomuksessa 2004 - 2008.

Päivähoidon osalta tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Tavoitteena ollutta perhepäivähoitajien suhteellisen osuuden kasvua palvelutuotannosta ei saavutettu, koska kaikkien hoitomuotojen paikkamäärät kasvoivat voimakkaasti.

Päivähoitopaikan hinnan vertailua vaikeuttaa se, että hinnan laskemisessa siirryttiin nettohinnasta/vuosi bruttohintaan/kuukausi.

Lasten ja perheiden palveluiden osalta tarkastuslautakunta kiinnittää huomioita lastensuojelun kustannusten voimakkaaseen kasvuun. Kustannukset ylittyivät huolimatta myönnetystä lisämäärärahasta. Tarkastuslautakunta on huolestunut lastensuojelutapausten ja -menojen kasvusta.

Lasten ja nuorten hyvinvointiin panostaminen on ollut valtuuston keskeisiä strategioita. Tavoite ei ole toteutunut.

Erilaisilla lapsiperheiden hyvinvointia tukevilla perhepoliittisilla toimenpiteillä tulisi voida vaikuttaa ennalta ehkäiseväisesti ongelmiin ja kasvaviin kustannuksiin. Hyvänä asiana tarkastuslautakunta näkee moniammatillisen, eri toimialojen rajat ylittävän yhteistyön, esimerkiksi lasten työryhmässä työstetyn Muuramen oman lähisuhdeväkivaltaan puuttumisen käsikirjan.

Yleisesti ongelmien kasautumiseen, perheiden jaksamiseen ja vanhemmuuden tukemiseen pitää kiinnittää erityistä huomiota.

Muiden vanhusten ja vammaisten toimintakulut ylittyivät 97.043 eurolla, vaikka asiakkaita oli ennakoitua vähemmän. Tämä johtuu ainakin osittain ostopalvelujen kallistumisesta.

Sosiaalilautakunta kilpailutti syksyllä 2008 Muuramen Koskikodin tiloissa tuotettavat asumispalvelut ja valitsi tarjousvertailun jälkeen 26.11.2008 asumispalvelujen ja niihin liittyvien palveluiden toimittajaksi Muuramen Koskikotisäätiön (perustettavan yhtiön lukuun). Päätöksestä on tehty valitus markkinaoikeuteen, jossa asian käsittely on kesken. Asukaspalveluiden lautakunta on tehnyt talvella 2009 väliaikaisen ostosopimuksen palveluista Koskikoti Palvelut Oy:n kanssa.

Sosiaalitoimen menot ylittivät muutetun talousarvion 144.494 eurolla palvelutarpeiden kasvun seurauksena. Kokonaisuutena sosiaalitoimen tehtävät on kuitenkin kyetty hoitamaan edullisesti ja taloudellisesti. Tilastokeskuksen viimeksi vuonna 2007 julkaisemien tilastojen mukaan Muuramen kunta oli 24. edullisin kunta koko maassa.

### **7.3. Terveysthuolto**

Terveysthuollon kuntayhtymän vuodeosaston peruskorjaus alkoi vuoden aikana kunnan omana työnä ja valmistui helmikuussa 2009. Väistötiloina käytettiin n viereisen Koskikotisäätiön uusia laajennustiloja, joissa toiminta voitiin toteuttaa entisessä laajuudessa kohtuullisen hyvin.

Perusterveydenhuollon menot ylittivät alkuperäisen talousarvion 7,8 %:lla, mutta alittivat muutetun talousarvion. Perusterveydenhuollon toiminta on tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan toteutunut pääosiltaan tavoitteiden mukaisesti.

Erikoissairaanhoidon menot ylittivät alkuperäisen talousarvion 6,5 %:lla ja toteutuivat vain hieman yli muutetun talousarvion. Edelliseen vuoteen verrattuna menot kasvoivat 10 %. Toimintakertomuksen mukaan sairaanhoitopiirin menoja lisäsivät merkittävästi kasvaneet erikoissairaanhoidon ostopalvelut.

Vuodeosaston peruskorjauksesta johtuen ns. kitkalaskututusta kertyi kunnalle poikkeuksellisesti 22 hoitopäivän verran.

Vaikka sekä perusterveydenhuollon että erikoissairaanhoidon menot ovat kasvaneet, terveydenhuollon palvelut on kuitenkin vielä kyetty hoitamaan taloudellisesti. Vuonna

2007 Muuramen kunta oli terveydenhuollon menoissa 25.edullisin kunta koko maassa. Erikoissairaanhoidon menot olivat viidenneksi halvimmat.

Koko sosiaali- ja terveystoimen kustannuksissa kunta oli vuonna 2007 koko maan 9. edullisin. Koska sosiaali- ja terveystoimen menot muodostavat keskeisen osan kunnan toimintakuluista, tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kustannusten kehitystä seurataan jatkossakin säännöllisesti ja samalla etsitään mahdollisimman taloudellisia ratkaisuja palvelujen kehittämisessä.

#### **7.4. Opetustoimi**

Koulutuslautakunta vastaa perusasteen, toisen asteen ja aikuiskoulutuksen, peruskoulun esi- ja lisäopetuksen ja taiteen perusopetuksen järjestämisestä Muuramen kunnassa tarvittaessa yhteistyössä muiden kuntien ja oppilaitosten ylläpitäjien kanssa.

Perusopetuksen yksikkökustannukset/oppilas olivat hieman budjetoitua pienemmät. Perusopetuksen kuljetuskustannukset/kuljetettava oppilas olivat selvästi ennakoitua suuremmat. Kustannukset ovat kasvaneet selvästi myös edelliseen vuoteen verrattuna.

Koululaisten iltapäivätoiminnan nettomenot olivat laskennallisine kuluineen yhteensä 201.105 euroa. Osallistujilta perityt tulot olivat 50.276 euroa. Iltapäivätoimintaan kohdistuva laskennallinen valtionosuus oli vuonna 2008 73.280 euroa. Toiminnassa mukana olevien oppilasmäärä oli 119.

Säännösten mukaan iltapäivätoiminnan järjestäminen on kunnalle vapaaehtoista ja kunta voi saada valtionosuutta toimintaan tehtyään päätöksen iltapäivätoiminnan hoitamisesta. Tarkastuslautakunnan mielestä iltapäivätoiminnan kustannukset tulisi pääsääntöisesti voida kattaa toiminnassa perittävillä maksuilla, sekä siihen kohdistuvalla laskennallisella valtionosuudella.

Muuramen lukion sitovana tavoitteena on ollut, että 60 %:lle peruskoulun päättävistä varataan aloituspaikka oman kunnan lukiossa. Toteutuma oli 52,5 %. Aloitaneiden määrä oli kuitenkin selvästi aiempia vuosia suurempi. Talousarviossa lukion opiskelijamääräksi oli arvioitu 220, kun toteutuma oli 205. Valtionosuuden perusteena ollut keskimääräinen oppilasmäärä oli 193.

Lukion nettokustannukset, jossa ovat mukana myös suunnitelmajoistot ja laskennalliset toimintakulut olivat 1.214.236 euroa. Kustannukset opiskelijaa kohti olivat 5.923 euroa. Valtionosuuden perusteena käytetty lukion yksikköhinta/opiskelija oli 5.464 euroa ja laskennallisen valtionosuuden määrä 1.056.333 euroa.

#### **7.5. Vapaa-aikatoimi**

Kirjastotoimen suoritettavat suhteutettuina käytettäviin voimavaroihin ja annettuihin resursseihin nähden ovat lähes täyttyneet. Lainauseräjätyt jäivät tavoitetta pienemmiksi, mutta kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna. Käyntimäärät jäivät ennakoitua pienemmiksi ja vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna. Tavoitteena ollut asiakaskyselyä ei ole toteutettu vuonna 2008, vaan se on siirtynyt vuodelle 2009.

Liikunnan ja ulkoilun osalta lähes kaikki toiminnalliset tavoitteet sekä toiminnan tunnusluvut ovat toteutuneet. Toiminnan laajuutta kuvaavien mittarien mukaan myös kävijämäärät ja talouden tunnusluvut ovat toteutuneet pääosin suunnitellulla tavalla. Uimahallin kävijämäärä oli huomattavasti arvioitua suurempi, vaikka aikuisten uimakoulu ei toteutunut eikä aamuaikoja voitu lisätä. Lasten uimakoulut toimivat erinomaisesti. Asiakaskyselyssä oltiin tyytyväisiä uimahallin käyttöön ja palveluihin, mutta tyytymättömiä WC-tiloihin ja allasosastoon. Toimintakertomuksessa esitetyt liikunnan ja ulkoilun talousarviokulut/asukas ja toteutuneet kulut/asukas eivät ole vertailukelpoisia.

Nuorisotyön toimintaa ja tavoitteita on toimintakertomuksessa selvitetty monipuolisesti, ja toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet pääosaltaan saavutettu. Myönteisenä asiana voi todeta nuorten oman aktiivisen panoksen Harrastetalo Franssilan pintaremontin toteutuksessa. Nuorisotoimessa on tehty seudullista yhteistyötä Jyväskylän seudun kanssa erilaisten kehittämishankkeiden kautta. Katupartioinnin tehostettua toimintaa ei ole saatu toteutettua.

Kulttuuritoiminnan tunnusluvut osoittavat että sekä tilaisuuksien määrä että niihin osallistuneiden kävijämäärät ovat kasvaneet. Kolmas sektori on ollut aktiivisesti mukana järjestelyissä. Toiminnan laajuutta kuvaavien mittarien mukaan kävijämäärät ja talouden tunnusluvut ovat toteutuneet suunniteltua paremmin.

## **7.6. Tekninen toimi**

Tarkastuslautakunnan mielestä teknisen lautakunnan tehtävälueiden toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat keskeisiltä osin toteutuneet suunnitellulla tavalla.

Tarkastuslautakunta pitää myönteisenä ja oikeana vuoden 2008 aikana kunnanvaltuuston on tekemää ratkaisua, jolla kunnan eri kiinteistöjen huolto- ja ylläpitotehtävät on keskitetty kunnan teknisen toimen alaisuuteen. Ratkaisusta on hyötynyt kiinteistöjen kunnan ja kustannuskehityksen seurannassa.

Laskennallisesti eriytetyn kunnan vesihuoltolaitoksen tulos heikkeni merkittävästi edellisestä vuodesta. Liikeylijäämä oli 114.543 euroa, kun se edellisenä vuonna oli 328.128 euroa. Kun liikeylijäämästä vähennetään vesihuoltolaitoksen jäännöspääomalle laskettu kunnanvaltuuston vahvistama 6 % korko, tulos oli 9.856 euroa (222.081 euroa v. 2007).

Kunnanvaltuusto vahvistaa vuosittain vesihuoltolaitoksen vesi- ja jätevesitaksat teknisen toimen valmistelun pohjalta. Taksassa on mukana myös vesiosuuskunnille myytävän veden hinnoittelu.

Muuramen kunta myy erillisen 28.5.1996 allekirjoitetun sopimuksen perusteella vettä Jyväskylän kaupungille toimitettavaksi Säynätsaloon. Sopimuksen mukaan veden hinta määräytyy todellisten kunnossapito- ja hoitokustannusten mukaisesti. Sopimuksen ehtojen mukaan sitä tarkistetaan viiden vuoden välein, tai jos kulutuksessa tapahtuu muutoksia, vertaamalla kulutusta ennusteisiin. Tarvittaessa uusinvestointien kustannustenjakoa muutetaan. Sopimuksen tarkistamista ei tähän mennessä ole esitetty kummankaan osapuolen toimesta.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että tekninen toimi huolehtii vesihuoltolaitoksen kustannusten ja hinnoittelun seurannasta niin, että laitoksen taloudellinen kannattavuus voidaan turvata. Myös erillissopimusten ajantasaisuus tulee määräjain tarkistaa.

Valtuuston 23.6.2008 hyväksymä Kivijärven alueen myynti ei toteutunut vuonna 2008.

### **7.7. Ympäristölautakunta**

Ympäristölautakunnan tehtäväalueeseen kuuluvat rakennusvalvonta sekä ympäristönhuolto.

Toimintakertomuksessa annettujen selvitysten kummankin tehtäväalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat pääosiltaan toteutuneet. Vireillä olleet lupa-asiat on saatu asianmukaisesti käsiteltyä. Muuramen kunnalle hyväksyttiin vuoden aikana ensimmäiset ympäristönsuojelumääräykset, jotka tulevat voimaan 1.1.2009 lukien.

### **8. Yhteenveto**

Kunnanvaltuusto hyväksyi 28.11.2005 valtuusto-ohjelman vuosille 2005 – 2008.

Ohjelman painopisteinä olivat:

- talouden tasapainottaminen,
- kasvun hallinta,
- valtuuston toiminnan kehittäminen,
- kunnan omistajapolitiikka ja
- seutuyhteistyö.

Toimintakertomuksessa ei erikseen ole selvitetty valtuuston-ohjelman tavoitteiden toteutumista.

Kunnan väestö kasvoi vaalikauden aikana lähes 600 asukkaalla, mikä on tuonut tarpeen palvelujen lisäämiselle ja laajentamiselle. Seurauksena on ollut myös voimakas menojen kasvu. Taloudellinen asema heikkeni selvästi vaalikauden aikana.

Tarkastuslautakunta on huolestunut kunnan talouden kehityksestä ja sen vaikutuksista kunnan laajenevan palvelutuotannon turvaamiseen.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kunnan toimintaa ja palveluja kehitettäessä huomioidaan tarkan ja säästäväisen taloudenpidon periaatteet kestävän talouskehityksen turvaamiseksi ja merkittävän lisävelkaantumisen välttämiseksi. Tarkastuslautakunta toteaa myönteisenä asiana, että kunnassa on käynnistetty erillinen talousanalyysin valmistelu tulevien kehitystoimenpiteiden arvioinnin tueksi.

Hyvin toimivalla sisäisellä valvonnalla voidaan tukea ja auttaa kunnan toiminnan ja talouden kehittämiseen ja tasapainottamiseen liittyviä toimenpiteitä.

Tarkastuslautakunta suosittelee sisäisen tarkastuksen resurssiin panostamista.

Kunnan johtamisjärjestelmän ja tiedonkulun kehittämiseen sekä luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden yhteistyön parantamiseen on syytä edelleen kiinnittää huomioita. Mahdolliset ongelmat voivat vaikeuttaa kunnan kehittämistyötä ja vahingoittaa kunnan imagoa. Myös toiminnan ja hallinnon avoimuus on tärkeää.

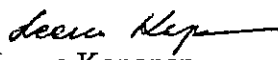
Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan kunta on pystynyt huolehtimaan kunnan asukkaiden palvelutarpeista hyvin. Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet.

## 9. Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle


Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2008 kunnanvaltuuston käsiteltäväksi ja esittää, että kunnanvaltuusto pyytää seuraavista arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista kunnanhallituksen selvitykset niin, että ne voidaan käsitellä vuoden 2009 syyskauden valtuuston kokouksissa:

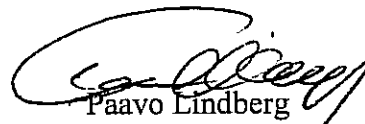
1. Kunnan keskus- ja taloushallinnon roolin kehittäminen niin, että se nykyistä laajemmin osallistuu eri toimialojen toiminnan ja talouden ohjaukseen, suunnitteluun ja kehittämiseen.
2. Sisäisen valvonnan kehittäminen lisäämällä sisäisen tarkastuksen resursseja johdon toiminnan tueksi.
3. Kunnan johtamisjärjestelmien kehittäminen niin, että toiminnalla voidaan tukea hyviä tiedotusperiaatteita, avoimuutta sekä myönteistä kuntakuvaa.
4. Kustannuslaskennan kehittäminen ja nettobudjetointiin siirtymisen mahdollisuudet.


Muuramessa 29.5.2009

  
Leena Koponen  
puheenjohtaja

  
Leevi Myllyaho  
jäsen

  
Leena Roivainen  
jäsen

  
Paaavo Lindberg  
varapuheenjohtaja

  
Markka Pynnönen  
jäsen